POKROK ZÁPADU.

Týdenník politický, poučný a zábavný
pro
ČECHOSLOVANY AMERICKÉ,
podávající nejnovější zprávy nejen z celého světa, ale zvláště ze Velikého Západu Amerického. Vychází každou středu
OMAHA, NEB.

VYDAVATEL A MAJITEL:
EDW. ROSEWATER,
REDAKTOR:
JAN ROSICKÝ.

Předplatné na list obnáší i s poštovní zásilkou

$2.20 na rok, $1.10 na půl roku, a 55 centů na čtvrt roku.

☞ Zadaní, do ciziny $3.00 ročně.
☞ Podobně platí vydavatelstvo samo.

☞ Obyvatelé „Pokroku Západu" čtoucí v cizině (od 4 kamarádů) spolky platí za ceu zmenšenou polovinou ceny.

☞ Dopisy ve všech věcech materiálních příjmeme, avšak nezahrneme nevšedovatelné takové, které obsahují osobní bodnutky neb urážky, an zákon upravuje nám toho nedovoluje, ani ku odpovědnosti dopisovatele.

☞ Zásilky peněz nechť dějí se na poštovní poukázky, anebo v listech registrovaných, aby bylo jich dodání nam jisto, neb nemůžeme za peníze v jednoduchém listu ručiti. Veškeré obdržené peníze budeme v čísle vždy následujícím kvitovati.

Nadpis: [illegible] a peněžních zásilek buď:
„Pokrok Západu"
Omaha, Neb.

Omaha, Neb., 28. února 1877.

O mumiích.

Již za dob pradávných shodovali se téměř všichni národové v tom, že těla zemřelých nejsou pozůstalým k žádnému užitku více, nýbrž naopak na škodu. Proto se jich rozličným spůsobem zbavovali. Řekové a Římané spalovali je, Parsové kladli je na vysoké skály na pospas dravému ptactvu. Někteří národové však se podobnému ničení těl všemožně vzpírali. Byli totiž odhodláni zemříti, nechtěli však, aby těla jejich byla úplně zničena a proto vymyslili si prostředek, jímž si aspoň zdánlivý další život chtěli pojistiti. Balsamovali tedy mrtvoly a uschovávali je ve zvláštních, často nesmírně rozsáhlých hrobkách. U Asyrských, Babylonských, u Peršanů i Skytů bylo balsamování mrtvol obyčejem. Též Ethiopové balsamovali mrtvoly. Vyndavše totiž z mrtvoly vnitřnosti, pozlékli celé tělo vrstvou sádry a na vrch namalovali obraz zesnulého. Podobně vedli si Peruánští. Balsamovali totiž mrtvoly svých přibuzných a nesklidli nýbrž posazovali je do hrobek. V jiných teneriffských nalezeny byly konečně i stojící mrtvoly Guanchů, obalené kozími kožkami.

Nejvíce však rozšířen byl způsob balsamování u starých Egyptanů, kteří věřili, že duše i po smrti souvisí s tělem. Dále věřili, že zemřelý, ospravedlnit se ze svých provinění, přijde do neviditelné svaté říše, v níž setrvá spojen jsa s tělem do té doby, až po několika tisíciletích vrátí se opět na zem. Proto snažili se, těla zemřelých co nejdéle neporušená zachovati. Ve starém Egyptě bylo podobných velmi rozsáhlých pohřebišť balsamovaných mrtvol 7, jež se táhly od nubských hranic podél posvátného toku řeky Nilu. Některá pohřebiště jsou přes 5000 let stará a mnohá zaujímala plochu několika čtverečních mil. Nejzajímavější jest thebanské město mrtvých. Jest to v pravém smyslu slova ohromná hrobka, v níž odpočívají mumie celého národa. Jsou zde uložena těla milionů lidí, čekajících poslední soud. Již po celé dvě tisíciletí kope se v této rozsáhlé hrobce a až dosud je nevyčerpatelná. Celé pohoří, v němž je vytesána, jest provrtáno jako cul. Nejhloub odpočívají kněží, vojínové, boháči a velmožové, nad těmi pak nalézají se hrobky méně zámožných a hrobky společné. Hrobky kněží o třech poschodích nejsou tam žádnou vzácností. Dále na západ nalézají se hrobky králů podobající se podzemním palácům a za nimi hrobky královen tří posledních thebanských dynastií.

Jako v životě tak i po smrti přidržovali se Egyptané přísně roztřiďování v tak zvané kasty. Za hrobkami králů, kněží a vojínů nalezaly se v určitých mezerách hrobky umělců, řemeslníků, obchodníků, rolníků, pastýřů a konečně v nejzazším koutě hrobky pasáků vepřů, vyvrhele tehdejší egyptské společnosti.

Balsamování dálo se trojím způsobem. Nejvznešenější stálo talent stříbra, dle našich peněz přes 1000 dolarů, méně vznešenější tři sta dol., třetí způsob balsamování, určený pouze pro nejchudší lid, byl velmi lacný. Při všech třech způsobech vyžadovalo balsamování 70 dní času, načež vykonány byly pohřební obřady. Mrtvoly odevzdány byly lékům zaměstnaným balsamováním, hned po smrti. U nejvznešenějšího způsobu balsamování vyrván byl mrtvole nejdříve očními důlky neb nosem mozek, načež byla lebeční dutina vypláknuta a vyplněna rozličným kořením.

Na to svatý písař zaznamenal na levé straně života místo, kde tak zvaný parašista ethopským kamenem učinil první řez, načež byly vnitřnosti vyndány a obyčejně vhozeny do řeky. Když pak břišní dutina vypláknuta byla datlovým olejem a vyplněna vonným kořením, byla mrtvola uložena do roztoku sanytrového, v němž byla ponechána 70 dní. Konečně obvinuta byla plátěnými obvazky a potřena klovatinou.

Při druhém způsobu balsamování nebyly vnitřnosti vyndány, nýbrž ničeny vstřikováním jakés tekutiny, již nazývá Herodot „suraima". Byl to bezpochyby cedrový olej. Na to byla mrtvola též vložena do roztoku sanytrového. Obyčejně byla však naložena do soli, načež byla otevřena a ve zvláštní sušárně usušena. Aby konečně všechna vlhkost z mrtvoly byla odstraněna, byly všechny otvory zality cedrovou pryskyřicí neb pouse kleji. Tím všecky části těla stvrdly tak, že se tělo podobalo pouhé vonné sušce. Konečně bylo celé tělo ovinuto obvazky v smůle namočených, čímž přístup vzduchu byl úplně zamezen.

V čem záležela látka k balsamování určená, neví se s jistotou. Zdá se že to byla smíšenina z kasafony, myrhy a pryskyřice ze zvláštního druhu růží. Obvazky, jimiž tělo bylo ovinuto, bylo buď z plátna aneb z látky bavlněné. K zaobalení celé mrtvoly bylo třeba 500 až 4000 loket obvazků. Nejdříve byly jednotlivé údy ovinuty, načež teprv celé tělo bylo zvláštními širšími obvazky ovinuto. Nejvíce práce vyžadovalo ovinutí hlavy. Zevnější obvazky byly často okrášleny zlatem, někdy i perlemi vyšívány. Mrtvoly krásných žen byly mimo to všelijak okrašlovány. Ano mrtvoly žen z knížecího rodu byly často celé v tenký zlatý plech zabaleny. Též nohy jejich bývaly často poznaceny, aby důstojně vkročiti mohly do svatební komnaty boha. U mužských mumií byly ruce položeny křížem přes klín, kdežto u ženských ležely podle těla. V klíně neb pod pážím mrtvoly býval uložen kus papyrusu jako průvodní list do nebe. Do úst mumie kladen byl tenký zlatý plíšek, představující peníz, jejž musel v podavětí každý zemřelý odevzdati převozníku za to, že jej převezl na druhý břeh řeky.

Takto upravené mumie uloženy byly do zvláštních rakví zhotovených obyčejně z dřeva cedrového a majících podobu mumie. Na víko těchto rakví vymalován byl u mužského Osiris, u ženských Isis. Mimo to popsány byly rozličnými hieroglyfy a okrášleny rozmanitými, mnohdy velmi uměltými řezbami. Když byla mumie vložena do podobné rakve, byla obložena malými obrázky představujícími Osirise, a rozličnými, uměle zhotovenými maličkostmi. Nikdy pak nebylo zapomenuto mrtvému dáti sebou sáček s penězi, již měl rozsetí na nebeském poli. Nejdůležitější byl však tak zvaný papyrus, jenž měl sloužiti mrtvému jaksi za modlitební knihu. Rakve bohatě mimo to ukládány byly ještě ve velké kamenné sarkofagy.

Co se týče pohřbívání samého, panovali u Egyptanů zvláštní zvyky. Často nechávali mumie po celý rok v domě a někdy je vystavili i v jídelně, jako by je zvali ku stolu. Mnohdy museli je nechat doma a sice tenkrát, když zemřelým odepřen byl pohřeb. To se stávalo, když někdo dokázal, že zemřelý vedl prostopášný život aneb že nezaplatil své dluhy. Též v nástavu mohla býti mumie dána. Mohlť syn na mumii otce svého vypůjčiti si peníze. Dotčený zákon vydal král Mycerinus v čas velké nouze a sice s dodatkem, že neuplatí-li syn otcovu mumii, může i tomuto být odepřen veřejný pohřeb. Tím spůsobem se nejednou stalo, že musely mumie třeba několik desítiletí zůstati v rodině neb putovat k cizímu krbu. Příbuzní zemřelého ctili však mumie jako domácí bůžky a přinášeli jim obětě. Jmenovitě obětovali jim cibuli. Pohřby samé konány byly s velikou slávou a za nesmírného účastenství obecenstva. Když konečně mrtvola byla uložena na určité místo, byla hrobka uzavřena, aby nebyla dříve otevřena, až zesnulý prožitne k novému životu.

SMĚS.

— Z Indie se oznamuje, že na počest prohlášení královny anglické za císařovnu indickou neméně nežli 15.908 trestanců, kteříž slušně ve vězení se chovali, bylo propuštěno na svobodu.

— Skandální pře dcery zemřelého kardinála Antonelliho a dědiců tohoto nebude se odbývati, protože sám papež přičinil se o vyrovnání sporu. Bratři Antonelliho dají dceři svého bratra část ohromného dědictví.

— V rakouských továrnách na tabák zaměstknáno jest ročně 20.000 dělnic, nepočítaje v to děvčata pod 14 let, jichž jest 6—700. V rakouských i uherských továrnách na tabák a na doutníky zaměstnáno jest na 30.000 dělnic.

— Neobyčejná nemoc zaměstnává nyní lékařskou fakultu pařížskou. V tamní nemocnici zemřela totiž jedna žena, která před smrtí po osm dní dávala černá, asi jako ebroust velká zvířátka která ihned pošla, jakmile přišla na světlo.

— Obrovský koláč. — August II., král polský, častoval kdysi o velikonočním pondělí vojáky ve Varšavě obrovským koláčem. Koláč byl 14 loket dlouhý a půl lokte tlustý. Připraven byl ze 150 polských korců mouky, 80 kop vajec, 2 tun máslo, jedné tuny kvasnic a dvou tun másla. Postavena byla i zvláštní pec, v níž se koláč ten pekl. Nůž, jímž se koláč krájel, byl 4 lokte dlouhý.

— Co je člověk? — Egypťané nazývali člověka mluvícím zvířetem, Mojžíš obrazem božím, Aeschylos denním tvorem a synem země, Sokokles obrazem, Sokrates malým bohem, Pindar snem stínu, Homer a Ossian listem se stromu, Shakespeare stínem snu, Job synem prachu, Filemon příčinou bídy, Herodot bídou samou, Jean Paul polobohem, Šiller pánem přírody, Cicero nejrozumnějším zvířetem, Sellust dvounohým, jen o břicho se starajícím zvířetem hledícím k zemi, Plato činným nástrojem božím, Pamacelsus vzorem všech zvířat.

— Loďstvo všech evropských států.— Dle úředních výkazů páčil se ku konci roku 1876 počet válečných lodí všech evropských států na 2089, z nichž bylo 205 obrněných. Na všech těchto lodích bylo 280.000 námořníků a 15.000 děl. Mimo to stavělo se v rozličných loděnicích 110 válečných lodí, mezi nimiž se nalézalo 56 lodí obrněných. Nejvíce lodí má Anglie. Po ní přicházejí ostatní státy v tomto pořádku: Francie, Rusko, Turecko, Rakousko, Německo, Italie, Španělsko, Hollandsko, Dánsko a Norvéžsko a Portugalsko.

— Krvavé moře. — Cestující plavící se před několika dny z Fokie do Ankony, nemálo se podivili, vidouce u Peskery, že voda mořská jest úplně červená. Nižším třídám obyvatelstva zavdal úkaz ten podnět k rozličným povídkám zakládajícím se na pověře. Později vysvětlil se však zcela přirozeným spůsobem. Z Abruc přicházející pohorská voda teče totiž přes vrstvy tufu, jež na mnoha místech jsou prorvány sirnatými zřídly. Sírou nasycená voda teče později přes železité vrstvy ochru, čímž se zbarví tmavě červeně a takto obarvená vtéká do jaderského moře.

— Jaké platívaly se úroky ve století šestnáctém. — Ve starém jednom rukopise z roku 1589 zaznamenán jest starý český řád úrokový, který ve vlastech našich platnosti nabyl v neděli o sv. Filipu a Jakubu roku 1548. Řád ten zní doslovně takto: "Úroků za rok, t. j. za 52 neděl platí se ze 2000 tolarů 120 tolarů, ze 200 tol. 12 tol., ze 100 tol. 6 tol., z 20 tol. 2 tol. 12 grošů, z 10 tol. 1 tol. 6 grošů, ze 2 tol. 7 grošů a 1 denár. Jestli by někdo přílišně úlichy se dopustil a ze sta více než šest, z tisíce více než šedesát úroků bral, trestán budiž ztrátou veškeré sumy půjčené." Ve čtrnáctém věku nesměl pak vůbec nikdo zcela žádných úroků brát, nechtěl-li za to být stížen tresty dost citelnými.

— Co jest torpédo?—Torpédo, jehož jméno vzato je od ryby, má bez mála podobu a velikost delfína. Hladce jsa leštěn, skvěje se na suchu stříbrem, pod vodou září do modra barvou delfína. O poslušnosti tohoto netvora nelze si učinit pojem, neznáme-li jej "osobně". Torpédo dovede zachovati přímou čáru, udržeti se na určitém místě jakkoli hluboko pod vodou, oběhnouti kruhem určitý prostor a dostaviti se opět na místo odkudž byl vypuštěn; rozumí se, když nepotkal na své cestě překážku, jež by způsobila výbuch. Nalezne-li ji, ex-plodujíc a úkodiv nepříteli, zničí sebe sama. Jakmile nalezne cíl svého bloudění, na příklad loď, vybuchne, dotknuv se jí a nejsilnější obrněný koráb je poškozen a potápí se. Při výbuchu zkušebném objevují se často ryby mrtvé neb omráčené na hladině dvou mořských mil. Myšlénka této strašlivé zbraně náleží rakouskému kapitánu Luppisovi, ale provedení Angličanu Robertu Whitheadu.

— Stará knihovna. — Angličtí cestovatelé přišli v Nubii, mezi prvním a druhým vodopádem Nilu, na zajímavou starožitnost. Podle velkého chrámu ibsambulského, v místech, kde stojí čtyry obrovské sochy Ramsesa, II. spozorovali totiž ve skále pískem ucpaný otvor. Odstraniv píseк, dostali se k vchodu k nepatrné svatyni Ramsese Velkého, o níž se sice vědělo, že v místech těch se nalézá, již ale nikdo až dosud nebyl vypátral. Když vnitřek svatyně byl očistěn od prachu, jenž se tam za několik tisíciletí byl usadil, byly nápisy a malby umístěné na stěnách okresleny. Dle nich pak seznal anglický badatel dr. Birch, že nalezeno místo, kde uložena byla knihovna velkého chrámu Ramsese II., jenž panoval od r. 1392 do roku 1326 před Kristem. Podařili se při dalším pátrání přijíti na staré písemnické památky z oné doby, lze se nadíti, že tato tři tisíce let stará knihovna poskytne nám mnohý zajímavý dodatek k dějepisu Egypta.

— Nejlepšími proroky povětrnosti jsou ptáci. Sedají-li holubi na střechy stodol a hlavu k východu obracejí, znamená to ranní déšť. Vracejíli se časně do holubníku anebo poletují-li ve dvoře, trvá déšť celý den. Jest-li holubi odletí daleko do polí a pozdě vrací se do holubníku, bývá stálé a řečné počasí. Jest li že popelí se slepice a mají při tom peří rozčepejřené, znamená to bouři. I když vlaštovky příliš nízko lítají, nebývá bouře daleká; avšak zmizí-li zvláště z večera v oblacích, znamená to suchou povětrnost. Nadobyčejné krákorání krkavců bývá znamením deště. Včely oznamují též blízký déšť, když nevzdalují se daleko od oulu aneb jest-li bromadně vracejí se do oulu. Líže-li prý kráva v chlévě zeď, obyčejně dlouhého dne pršívá. Zůstane-li při sečení trávy kosa suchá, jest to znamením krásného počasí; pak-li vlhkost přitahuje a mění barvu do modra nebo do červena, nastává brzo ledtivé počasí. Jako sekáč s kosou může i drvoštěp po ránu učiniti podobnou zkoušku se sekerou.

— Velmi příjemné překvapení zažili dva rolníci z Jonince v Horních Rakousích, kteří schválně jeli do Vídně, aby potřebu hotových peněz uhradili prodejem dvou úvěrních losů, které si ještě v dobách lepších koupili. Přišedše do jedné vídeňské směnárny, kteréž losy nabízeli, dověděli se, že oba losy při posledním tahu vytaženy byly a sice jeden vyhrál hlavní výhru 200.000 zl. a druhý výhru menší. Šťastní tito rolníci byli zprávou touto celi omámeni, a požádali směnárníka, aby jim vyzdvižení peněz obstaral, což tento také učinil. Rolníci přijali peníze a odjeli s nimi z Vídně, neuposlechnuvše rady jim dávané, aby část peněz uložili si ve Vídni, což Vídeňáky velmi mrzí. S vyhranými penězi zdá se, že budou dobře hospodařiti, neboť slubům oné směnárny darovali jen 10 zl.

— Nový druh lidí odkryl prý jeden misionář v Australii. Obraceje divochy na víru, dozvěděl se od nich — tak tvrdí australský jeden list, že na ostrovu jednom, blíže Nové Guiney, zvaném Kalili, žije odruda lidí, kteříž mají ité matky přírody ohony. Ohon ten jest prodloužením obratle a jest prý neohebný a tvrdý, že lidé ti nemohou si jinak sednouti, nežli když pro ohon vykopají si jamku. Nesedají proto často. Stává prý se, že narodí se lidem těm často děcko bez ohonu, avšak takové prý utracují. Misionář sám prý lidí toho druhu neviděl, ale brzo prý je navštíví. — Zprávy podobného druhu již často se vyskytly, avšak neméně často byly vyvracovány.

— Ricciotti Garibaldi.—O druhorozeném synovi generála J. Garibaldiho kolují nejrozmanitější pověsti. Ku zjištění jich uvádíme dopis, jenž došel "Gazety del Villaggio" z Melbourna u Australie: "Máme zde nyní R. Garibaldiho, jenž zastává ve státní službě místo úřednické s ročním 200 lib. šterlinků. Zprvu, přibyv sem se svojí paní (Irčankou, kteréž otec věno odepřel) a vydav se z posledních peněz, musel ve přístavu co prostý člověk pytle s uhlím skládat a nakládat, co zatím paní jeho pytle spravovala a sešívala. Spůsobem tím vydělali sobě oba sotva 2 šilinky denně, právě to, co jim postačovalo, by hlady nezemřeli. Konečně přec, kdy namahavé práci této podlehati počal, uzavřel, že odloží své inkognito. Pověděl, kdo jest a na to bylo mu ihned uděleno místo tajemníka u ministerstva. Úřad tento zastává po dnešní den co nejčestněji.

— Spor o ženu. — Krejčího S. v Klatovech zmocnila se před desíti lety touha, podívati se trochu do širého světa. Zanechal ženu a sebrav kde co bylo, odešel. Rok míjel za rokem a opuštěná manželka marně čekala návratu mužova. Když pak ani zpráv nijakých od něho nedostávala, vstoupila do služby k p. V., u něhož úplně zapomněla na svého muže, o němž se ostatně domnívala, že ve světě někde zahynul. Právě nyní, když již na osmý rok u něho slouží, chtěl p. V. svou hospodyňku za manželku pojmouti a také již u příslušných úřadů o to zakročil. Jednalo se jen, aby hospodyně dokázala ovdovění své úmrtním listem svého dřívějšího manžela. Na všech stranách bylo pátráno a všemožně podnikáno, aby se jen záhadný úmrtní list získati mohl. Tu však v tom za krásného jitra vstoupil do pokoje nastávajících manželů — krejčí S. Vrátil se po desíti letech z toulky po světě a teď se hlásí k drahé polovici, kterou mu ale p. V. opět vydati nechce, odvolávaje se na "právo zvyku." Spor ještě není rozřešen.

— Spolkovnictví v Čechách r. 1876. V minulém roce se v Čechách zřídilo anebo změněnými stanovami nově sestavilo celkem 486 spolků. Ze starých spolků rozešlo se dobrovolně 77, úředně bylo rozpuštěno 5 a jeden likvidoval. Zaniklo tedy celkem 83 spolků. Dle účelu zřídilo se dobrovolných hasičských spolků 101 (1 se dobrovolně rozešel); okresních hasičských jednot 7; tělocvičných spolků 10, (2 dobrovolně a jeden z úředního nařízení zanikly); spolků vojenských vysloužilců 53 (1 se dobrovolně rozešel); vzájemně se podporujících spolků 117 (12 se rozešlo); polévkové a čajové ústavy 2 (1 zaniknul); divadelních ochotnických spolků 14; pěveckých a hudebních 26 (4 zanikly); čtenářských 13 (5 zaniklo); průmyslových 14 (4 dobrovolně zašly a 1 byl rozpuštěn); vědeckých 22 (1 dobrovolně a 1 z úředního rozkazu se rozešel); těsnopisných 6; včelařské 2; hospodářských 9 (1 zaniknul); k vysazování stromoví 4 (1 se rozešel); politické 4 (5 se dobrovolně rozešlo!); bruslařských 8; kluby k hře na citeru 3; spolek k zřízení plovárny 1; zábavných spolků 56 (6 dobrovolně a 1 zakročením úředním se rozešel); spolek k uspořádání koňských dostihů 1; šachovní společnosti 2; výherních spolků 6 (24 se rozešlo); náboženských 6 (1 zanikl); dětské zahrádky 2. Potravních spolků zaniklo 9 dobrovolně, 1 byl propuštěn a 1 likvidoval. Nově zřízen nebyl ani jeden! Spolků výdělkových a úsporních založeno bylo r. 1876, 17. Kromě toho dva spolky dolovací. Dobrovolně rozešly se 4 spolky úsporní a 3 likvidovaly. Z akciových společností byly úředně rozpuštěny 2, 7 likvidovalo. Založena nebyla žádná. Cifry ty jsou obrazem obecného společenského i hospodářského úpadku.

— Do telegrafické stanice v Norway Conn., přišel jeden venkovan a tázal se, jen ta boss. Telegrafista ho ubezpečoval, že on to je, a tu mu venkovan popisuje, že je z Danbury, že dnes odtud přijel, že chtěl vzíti psa svého s sebou, že na to však zapomnul a chtěl věděti, zdali by se pes nedal poslati sem po telegrafu. Telegrafista ho ubezpečil, že ano. Jen aby psa popsal, aby se nestalo mýlka; a v půl hodině, že tu pes bude. — "Je to pes žlutavý, má malé uši a je asi takhle veliký", ukazoval rukama. "Dobře, přijďte si za půl hodiny". — Telegrafista poslal zatím chlapce do města, aby nalezl nějakého podobného psa, což se hochovi podařilo a přivedl ho. Tu mu přivázali kus drátu okolo krku. Za půl hodiny přišel venkovan pro psa. "Uvidíme, pravil operator a ťukal na klapky jako posedlý. "Už jde, ale jde to těžko", pravil, a pak ťukaje ještě více, kopl konečně psa, že vylítl z pod stolu ven. "Tu je, pravil k venkovanu, a 75 centů." Venkovan celý udiven dí, že je sice trochu připálený a menší, a že ho přece vezme. "To je od toho posílání. Telegraf ho trochu připálil, když dlouho nehtěl jít a od toho skrčení je trochu menší. Až se natáhne, on bude větší". — Venkovan zaplatil a šel spokojeně ze stanice blahoslavě toho člověka, který vynalezl telegraf.

Pro domácnost a hospodářství

PĚSTOVÁNÍ TABÁKU.

(Podává F. Jelen)

(Dokončení.)

Když zazenice povyrostly, počínají hnáti na květ. Skoro za každým listem vyhání větvička. Tyto se musí pilně ulamovati — každé tři dny —, neboť kdyby se nechal květsti, seslabí se keř a listy zůstanou zakrnělé. Též matičku jest třeba ulomiti, když keř 21-14 neb nejvíce 16 listů rozložil. I všecky odnože musí se od kořenů pilně ulamovati. Tak docílí se pěkných, velkých, zdravých listů.

Pakli že pozorovati jest, že dolejší 2 neb 4 listy blednouti počínají a zelenou, brčálovou barvu ztrácí, což se někdy již i před posledním okopáváním stává, musí se takové ulámati. Kdyby se ponechaly, zvadnou, klesnou k zemi a ztratí chuť i barvu a nemají žádnou cenu. Ulámané listy navlékají se na provázek, kterýž se stopkou protábne. Listy musí být palec až dva, dle velkosti a síly listů od sebe navlěknuté a pověsí se pak k sušení na půdu a neb na jiné místo, kde průvan může a sluneční paprsky nevnikají. Pakli že by listy pověšeny byly hustě u sebe, tak že by k sobě přilehaly, mohlo by se státi, že shnijí a kdyby provázky pak byly blízko sebe, tak že by průvanem listy o sebe se třely, polámou se listy a rozdrobí, když uschnou.

A nyní přicházíme k věci nejhlavnější — ku sklizni a zacházení s tabákem po sklizni. Od toho závisí dobrá příjemná chuť i barva tabáku.

Sklizeň děje se mezi začátkem a polovicí září, obyčejně po třetím ulámání větviček na květ. Čas, kdy se klidíti počne závisí arci částečně na poměrech, částečně na půdě, v které [illegible] částečně od času kdy zasazen byl; nikdy nesmí však zůstati v poli až do mrazů a musí před prvním mrazem již sklizen a zavadlý býti.

Na semeno dostačí ponechati jeden keř, k čemuž se obyčejně nejsilnější volí. Z jednoho keře semeno postačí na 5 akrů.

Při sklizni se celé keře tabákové utržávají. Jednou rukou vezme se za vršek a druhou rukou se u země ulízne neb usekne, zorně, aby se listy nepolámaly. Useknuté keře kladou se na hrady, vzdálené od sebe tak, aby s vozem mezi ně pohodlně zajeti mohl. Nejlépe jest sekati tabák až odpoledne, když slunce již ochabuje, jelikož horké slunce polední jest useknutýmu tabáku velmi na závadu. Co se za odpoledne posekalo, musí se k večeru uklidit. Useknané keře nevlékají se za stonky na tenká bidélka neb latky as 7 stop dlouhé, a sice tak, aby keře byly jeden střevíc jeden od druhého vzdáleny. Takto navlékané bidélka nakládají se na vůz žebřinový, tak že konce bidélek na žebřinách spočívají a tabák vrškem dolu visí. Při navlékání na bidélka nakládání, dopravě i skládání, musí se opatrně s ním zacházet, aby se listy nepolámaly. Též musí se opatrně keře přehlédnouti, aby na nich housenek nebylo, které někdy i v sušárně škody na tabáku působí.

Kdo pěstuje tabák jen v malém rozměru, pro vlastní potřebu, nemá arci všech těchto velkých přípravy ani vozu k dopravě zapotřebí; může se třeba jen v rukou odnésti na místo, kde se sušit má; však vždy musí se pečovati o to aby se nepolámal a musí se opatrně, keř po keři, vrškem dolu, na místo dopravovati.

K usušení dává se tabák do sušárny, neboli do stodoly neb kůlny k tomu cíli zvláště upravené. Sušárna musí býti tak zařízena, aby tam slunce nemohlo, za to ale aby byl průvan co možná největší. Vystavena jest z prken na stojato a zařízena tak, že možno každé druhé prkénko lehce odstraniti a dle potřeby opět je lehce tam dáti. V sušárně jsou na příčné latě, přibité ve vzdálenosti takové, jak dlouhé jsou latky na nichž tabák visí. Těchto latí jest kolik řad nad sebou. Když se latky neb bidélka s tabákem do sušárny dopraví, věší se na latě, počínaje od shora.

Latky s tabákem věší se na 1 střevíc od sebe, aby mezi nimy dostatečné prostory a místa pro průvan bylo. Když zaschne může se blížeji k sobě pošinouti, až i na 6 palců. V sušárně sušena až do úplného usušení a nevyžaduje jiné péče, než té, že kdyby nastalo vlhké počasí, musí se odstraněné dříve prkénka přistavěti a tak sušárna úplně uzavříti, jelikož tabák vlhkost rád přitahuje.

Pakli se pěstuje v menším rozměru, netřeba arci schválně sušárnu k tomu cíli zařizovati; pověsí se na půdu neb na jiné suché, dobře provětrávané místo, kam slunce nemůže. Nejlépe jej věšeti po krovích. Na každý stonek přiváže se provázek, za který se keř na hřebík v krovu zaražený, přiváže. Keře věší se, jako v sušárně, as střevíc od sebe, někdy i více dle potřeby, aby při průvanu keře o sebe se netřely, čímž by se listy rozdrolily.

Tak se nechá viseti as tři měsíce; obyčejně k novému roku se otrhávají listy ze stonku. Aby se listy nedrolily, musí se trhat ve vlhký den, kdy listy jsou drobet zavlhlé, ne více, ne méně než co je potřeba, aby se nedrolily. Když se listy pozorně otrhaly, vážou se do svazečků. As tucet listů, obyčejně listy z jednoho keře, svážou se stopky jedním listem. Kde pěstuje se tabák ve větších rozměrech ku prodeji, obyčejně se hned třídí čili přebírá a listy rozličné dobroty se vážou dohromady. Když jest všechen a neb větší část tabáku ze stonků otrhána a ve svazečky a neb jak se obyčejně říká, kytky, svázána, složí se pozorně na hromady, které se navlhčenými pytly a neb vlněnými dekami přikryjí. Když tabák veskrze provlhnul, skládá se pozorně do beden, jedna kytka podle druhé. V bednách se co možno nejvíce stlačí a když bedny plné, uzavřou se a uloží v suché místnosti. Mezi šesti týdny jest třeba dvakrát neb třikráte k bednám dohlížeti, neboť tabák se zpět a mohl by lehce vzíti zkázu hnilobou. Musí se z prostředku svazeček vytáhnouti, aby se see znalo zdali se náležitě vypařuje, čili potí.

Vypařování, čili pocení trvá až i šest měsíců. Pakli že by se v té době pozorovalo, že jest moc vlhký a že by bylo nebezpečí hniloby, což se nejspíše v prvních šesti nedělích přihodí musí se z bedny vyjmouti a nechat provětrat, načež se opět do bedny uloží.

Tak pěstuje se tabák pro doutníkáře, kteří jak známo nejlepší tabáky k zhotovení doutníků míti musí. Po vypocení vyžaduje ještě tabák, máli být dobrý, náležitého vyležení. Čím déle leží, tím lepší chuti a vůně nabyde. Na doutníky potřebuje se obyčejně po dvou letech. Ku kouření z dýmky jej sice možno ihned po vypocení potřebovati, však dobré chutě i libé vůně nabyde pouze jenom vyležením několikaletým.

DOPISY.

PLEASANT Hill 18. února 77.

Ctěná redakce!

Ty naše kobylky. Slovo "kobylky" jest nyní v ústech každého osadníka v naší krajině. A není též divu, [illegible] mohli hodnou tomu toho a těžkost jeho vyhlazení. Vypravuje se zde, že jeden farmer tu, skoušel vajíčka jestli se vylíhnou. V krátké době vylíhly se všechny do posledního. Učinil s nimy zkoušku, jestli umrznou. Dal je po tři noci ven na mráz; ráno byli vždy zmrzlí, však když přišli k teplu opět oživli a skákali jako dříve. Skoušel je tedy vyhladiti hladem a po pět dní je nechal bez potravy, však nepošly, ba ještě vzdor hladu vyrostli. Někteří praví že 8 dní vydrží o hladu aniž by pošly. Ale toho, až se vylíhnou, musí přijít velmi zlé počasí, aby přišli k smaru.

J. V.

EUCLID OHIO 17. února 77.

Ctěná redakce!

Tyto dni byl stížen náš soused, Vincenc Třebický, požárem. Oheň vzniknul po 10 hod. večer, na půdě, od komína a sotva stačil, žna dítky zachrániti. Ze łatstva vyhořelo jen nepatrnou část. Neštěstí toto nese těžce, jelikož rodina jeho jest četná.

Přeje Vám mnoho zdaru

F. Vrbský.

WAHOO NEB. 22. února 1877.

Milá redakce!

Jaro se blíží—husy lítají. I zde se shromažďují husy a houseři — totiž rodáci. Již od minulého čtvrtka mají mestingy v zájmu rodáctví. Nevíme co z toho bude — snad nám budou chtět připravit ráj pozemský. Nechce jim nikterak jít pod vousy, že se zde množí hostince a rádi by tomu nějaké meze položili. Zakazovat jíst a pít, na co má člověk chuť, to je jejich přednáška o svobodě. Však ale nadějeme se, že se jim jejich plány vodařské nezdaří, co si přeje

Váš, F. Novák, hostinský.

MIDDLAND Neb. 14. února 77.

Ctěná red. Pokroku Západu!

Chci vám též sdělit, kterak jsme zde slavili konec masopustu, dne 11, 12. a 13. února.

Sešli jsme se ku společné zábavě k p. T. Šindelářovi, v jehož prostranné místnosti jsme se při dobrém pivu a výborné hudbě velmi dobře bavili. Jelikož poslední dni masopustní jen výbradně veselí nalečejí, vybodili jsme si dne 12. jak se náleží z kopýtka. Šli jsme s maškarou od farmy k farmě a bylo již hezko slunce západu, když jsme se opět vraceli do našeho tak zvaného (od některých) Táborského halu a přišlo nám jíti přes velký most uprostřed naší osady, na kterémž jsme si, při zvucích hudby, vesele proskočili. Z jarní velké vody nemáme teď strachu, že nám náš most odnese, neboť jsme jej dobře v břehy kramfleckama upevnili.

Srdečně díky vzdáváme p. T. Šindelářovi, za propůjčení místa pro taneční zábavu, a p. J. Vávrovi, že tak mile ku zábavě všech přispíval.

Konečně děkujeme všem že nás svou přátelskou návštěvou poctili a zvláště těm, kteří i se vzdálenosti 6 mil přišli. Jen tak vždy hleďme v přátelství se sejít a přátelsky se rozejít. Na zdar všem!

S úctou J. B. Šindelář.

Jak chytil p. M.... zloděje.

(Pravdivá historka.)

Úředník trestního soudu pražského, pan M....., hotový to dobrák, který platí u svých známých za vzor klidné a mírné povahy, vracel se již za soumraku tyto dny z novoměstské radnice na Malou stranu, jedinou to čtvrť pražskou, která se ještě hodí pro lidi takové letory. Rozjímal právě o krutém osudu, kterým mu bylo usouzeno, zabývati se celý den zločinci, kteří i po dlouhých letech trestní praxe ušlati holubiči jeho povaze nerozumějí tolnou hádankou. Najednou přeskočí jeho rozjímání prudký nárez. Neznámý kolemjdoucí do něho vrazil. Zvolal: "pardon, pardon" a utíkal. Úředníku trestního soudu napadlo ihned, jestli to nevrazil do něho nějaký darebák za tím úmyslem, aby ho okradl. Ohmatal se a opravdu, — hodinky byly tytam. Nerozmýšlel se dlouho, rozběhl se a hnal se za zlodějem. Prudce se na něho obořil a žádal hodinky. Zloděj se zdál velmi zaraženo, vykoktal několik nesrozumitelných slov, sáhl do kapsy, vyňal hodinky, odevzdal je úředníku a rychle zmizel, bezpochyby chtěl uniknouti sběhu lidí. Pan M. spěchal domů, aby své rodině vypravoval o svém dobrodružství. Ale doma vyšla mu žena v ústrety a vítala ho: "Ty jsi se dnes opozdil bezpochyby proto, že zapomněl jsi doma na stole hodinky." Pan M.... byl celý nešťastný, nebyl o hodinky [illegible] byl [illegible] policii, [illegible] svou [illegible]. Tam již [illegible] přepadnutí bylo obáváno. Byl ma přečten záhodlouhý protokol, v kterém občan, na němž [illegible] hodinky vynutil, obšírně vypravuje, jak přepaden byl vysokým mužem velmi podezřelého zevnějšku. Toto popsání své osoby velice zarmoutilo p. M.... a hryže ho i duce, kdy celá věc, jejíž pravdivost jest zaručena, jest vyrovnána.

☞ "POKROK ZÁPADU" přináší nejvíce a nejlepších článků a oboru hospodářství. Každý rolník měl by jej čísti.

Poselství guvernera.

k legislatuře státu Nebraska.

KOBYLKY.

Tento zhoubný hmyz znovu navštívil stát náš v minulých měsících srpna a září, vzdor všem vědeckým theoriím ohledně jich zvyků a přirozenosti.

Až dosud soudili hmyzoznalci, že hmyz tento rodí se pouze v suchém ovzduší rovinatých krajin Skalného pohoří; že nejsou přispůsobeni k pobytu vlhkému a že nepřichází do krajin úrodných, vyjma v rokách přes příliš suchých; však minulý rok byl vlhký, rostlinstvo rostlo bujně. Vzdor tomu hravé kobylky zaplavily větší část krajiny, než kdykoliv před tím. V skutku možno říci že rozprostřely se od Britických osad na severu až ku golfu mexickému na jihu a mnohem dále na východ, v Minnesotě, Iowa a Missouri, než v letech předchozích. Či může se pochybovati vlivu tomto faktům, že otázka kobylek stává se něčím více než otázkou místní, obmezenou na několik západních států a území?—a neb pak-li lze se jejich rychlému rozmnožování nepoložit mezu, ve krátk